

एवंतत्त्वदृष्ट्यास्वास्थ्यमुपपाद्यबाह्यदृष्ट्यापिलोकस्यानित्यत्वात्तदुपपादयति पश्येति तस्मादहं मनो न कचिद्विषये विदधे धारयामि तद्विनाशे शोकोत्पत्तिजानन् यद्वा अश्रौतयोरारंभसंघातवादयोरपि जगदनित्यत्वमस्तीति स्वास्थ्यमेवोचितमित्याह पश्येति ॥ १२ ॥ एवमादीन्यश्रौतानि मत्तानि दूषयति अंतवंतीति भूतानि परमतेनित्यसिद्धानि परमाणुप्रधानादीनीति पक्षनिर्देशः जरायुजादिशरीराणि दृष्टान्तोवा अंतवत्त्वं साध्यं गुणयुक्तत्वं हेतुः यत्संहतं घटादितदनित्यं परमाण्वादयश्च गुणगुणीभावेन प्रधानं च गुणत्रयात्मत्वेन संहता इति ध्रुवमनित्याः तस्मात्पूर्वोक्तमुत्पत्तिनिधनहेतुभूतं वस्तु जानतः किं कार्यं कर्तव्यमवशिष्यते न किमपीत्यर्थः तथाच श्रुतिः एतद्वल्लवैतद्विद्वांसः पूर्वमहाशालामहाश्रोत्रिया अग्निहोत्रं न जुह्वांच क्रिरइति ॥ १३ ॥ पामरदृष्ट्यापि जगतो विनाशित्वमाह जलजानामित्यादिपंचभिः ॥ १४ ॥ पार्थिवानां पृथिवी

पश्यप्रहादसंयोगान् विप्रयोगपरायणान् ॥ संचयांश्च विनाशां तान्न कचिद्विदधेमनः ॥ १२ ॥ अंतवंति च भूतानि गुणयुक्तानि पश्यतः ॥ उत्पत्तिनिधनज्ञस्य किं कार्यमवशिष्यते ॥ १३ ॥ जलजानामपित्यंतं पर्यायेणोपलक्ष्ये ॥ महतामपिकायानां सूक्ष्माणां च महोदधौ ॥ १४ ॥ जंगमस्थावराणां च भूतानामसुराधिप ॥ पार्थिवानामपिव्यक्तं मृत्युं पश्यामि सर्वशः ॥ १५ ॥ अंतरिक्षचराणां च दानवोत्तमपक्षिणां ॥ उत्तिष्ठते यथा कालं मृत्युर्बलवतामपि ॥ १६ ॥ दिविसंचरमाणानि ह्रस्वानि च महान्ति च ॥ ज्योतींश्च पियथा कालं पतमानानि लक्ष्ये ॥ १७ ॥ इति भूतानि संपश्यन्ननुषक्तानि मृत्युना ॥ सर्वसामान्यगोविद्वान् कृतकृत्यः सुखं स्वपे ॥ १८ ॥ सुमहांतमपि ग्रासं ग्रासे लब्धं यदृच्छया ॥ शये पुनरभुं जानो दिवसानि बहून्यपि ॥ १९ ॥ आशयंत्यपि मामन्नं पुनर्वद्गुणं बहु ॥ पुनरल्पं पुनस्तोकं पुनर्नैवोपपद्यते ॥ २० ॥ कणंकदाचित्त्वादामि पिण्याकमपि च ग्रासे ॥ भक्षयेशालिमांसानि भक्षांश्चोच्चावचान् पुनः ॥ २१ ॥ शये कदाचित्पर्यं के भूमावपि पुनः शये ॥ प्रासादे चापि मे शय्या कदाचिदुपपद्यते ॥ २२ ॥ धारयामि च चोराणि शाणक्षौमाजिनानि च ॥ महार्हाणि च वासांसि धारयाम्यहमेकदा ॥ २३ ॥ न सन्निपतितं धर्म्यमुपभोगं यदृच्छया ॥ प्रत्याचक्षेन चाप्येन मनुरुध्ये सुदुर्लभं ॥ २४ ॥

स्थानां ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ सर्वसामान्यगः यथा घटत्वादिसामान्यं पटादिभ्यो व्यावृत्तं पृथिवीत्वसामान्यं तूभयसमं तदुपादानत्वात् एवं सर्वस्य सत्सदितिसदभेदेन प्रतीयमानस्योपादानं सत्ता सामान्यं सर्वसामान्यं न तु तार्किकाभिमतं तस्य सत्ता समवायादिभ्यो व्यावृत्तत्वेन सर्वसामान्यत्वाभावात् तच्च शुद्धं ब्रह्मतत्त्वतः सर्वसामान्यगः सर्वसामान्यतो विद्वानित्यपपाठः ॥ १८ ॥ आजगरीदृत्तिप्रपंचयति सुमहांतमित्यादिना सुमहांतं साधिकात् ॥ १९ ॥ आशयंति भोजयंति अल्पं रसाल्पत्वात् ॥ २० ॥ कणं अति सूक्ष्मं धान्यांशं पिण्याकं तिलखलि ॥ २१ ॥ २२ ॥ क्षौमाणि क्षुमा अतसी तसूत्रमयानि ॥ २३ ॥ धर्म्यं धर्मादनपेतं यथेष्टाचरणे तत्त्वविदामपि श्वसूकरादितुल्यतापत्तेः ॥ २४ ॥